

Araştırma / Research Article

Hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumları ve etki eden faktörler

Sexual Attitudes and Effective Factors in Summer School Students of Nursing Department

Hatice Kahyaoğlu Süt¹, Özlem Aşçı², Fulya Gökdemir²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumlarının ve etki eden faktörlerin belirlenmesi amaçlandı. **Yöntem:** Kesitsel ve tanımlayıcı özellikte olan çalışma Haziran-Ağustos 2014 tarihlerinde bir üniversitenin Hemşirelik Bölümü yaz okulunda okuyan 89 öğrenci üzerinde yürütüldü. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen, çeşitli sosyodemografik bilgilerin sorgulandığı anket formu ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ) kullanılarak toplandı. **Bulgular:** Yaş ortalaması $22,2 \pm 1,6$ ve %52,8'i kadın olan öğrencilerin, HCTÖ'nin onaylayıcılık alt boyut puan ortalaması $3,8 \pm 0,9$, doğum kontrolü alt boyut puan ortalaması $3,9 \pm 1,0$, paylaşım alt boyut puanı ortalaması $3,0 \pm 1,0$, ve araç olarak değerlendirme alt boyut puanı ortalaması $3,1 \pm 1,0$ olarak bulundu. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa katsayılarının 0,86 ile 0,92 arasında değiştiği saptandı. Erkek öğrencilerin onaylayıcılık ve araç olarak değerlendirme alt boyut puanları, kız öğrencilerle kıyaslandığında anlamlı olarak daha düşük iken ($p < 0,001$), paylaşım alt boyut puanı anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0,001$). Sigara içenlerin ($p < 0,001$) ve alkol kullananların ($p = 0,005$) onaylayıcılık alt boyut puanları anlamlı olarak düşüktü. Adımsal çoklu doğrusal regresyon analizi sonucuna göre cinsiyet ve alkol kullanmanın onaylayıcılık alt boyutunu, hangi cinsel birlikteliğin normal olduğuna yönelik bakış açısının doğum kontrolü alt boyutunu, yaş, cinsiyet ve hangi cinsel birlikteliğin normal olduğuna yönelik bakış açısının paylaşım alt boyutunu ve cinsiyetin araç olarak değerlendirme alt boyutunu etkilediği bulundu ($p < 0,05$). **Sonuç:** Hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumlarını yaş, cinsiyet, sigara ve alkol kullanımı, cinsel eğitim alma durumu, cinsel partner varlığı ve hangi cinsel birlikteliğin normal olduğuna yönelik bakış açısı gibi faktörler etkilemektedir.

ABSTRACT

Aim: In this study, it was aimed to determine sexual attitudes and related factors of summer school students of nursing department. **Methods:** In a cross-sectional and descriptive design, the study was conducted on 89 nursing summer school students of a university between June and August 2014. Data were collected by an survey form containing socio-demographic characteristics that was constructed by the researchers and Hendrick Sexual Attitude Scale. **Results:** The mean age of students was 22.2 ± 1.6 , and 52.8 of them was female, mean subscale scores of the scale were 3.8 ± 0.9 for permissiveness, 3.9 ± 1.0 for birth control, 3.0 ± 1.0 for communion, and 3.1 ± 1.0 for instrumentality. Cronbach's alpha coefficient of subscales was found between 0.86 and 0.92. Permissiveness and instrumentality subscale scores of male students were significantly lower than female students ($p < 0.001$), while communion subscale score of male students was significantly higher ($p = 0.001$). Permissiveness subscale scores of smokers and alcohol user were significantly lower ($p < 0.001$ and $p = 0.005$, respectively). According to the stepwise multiple linear regression analysis it was found that gender and alcohol use effected permissiveness subscale, perspectives of sexual intercourse as normal effected birth control subscale, age, gender, and perspectives of sexual intercourse as normal effected communion subscale, and gender effected instrumentality subscale ($p < 0.05$). **Conclusion:** The age, gender, smoking, alcohol, sexual education status, presence of sexual partner, and perspectives of sexual intercourse as normal effect to the sexual attitudes of summer school students of nursing department.

¹Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye
²Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Artvin, Türkiye

Yazışma Adresi/Address for correspondence:

Hatice Kahyaoğlu Süt,
 Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye
 haticesut@yahoo.com

Anahtar Kelimeler:

Cinsellik, Cinsel Tutum, Hemşirelik Öğrencisi

Key Words:

Sexuality, Sexual Attitude, Nursing Student, Summer School

Gönderme Tarihi/Received Date:

22.10.2014

Kabul Tarihi/Accepted Date:

26.02.2015

Yayınlanma Tarihi/Published Online:

31.08.2015

GİRİŞ

Bireyin kişiliğinin ayrılmaz bir parçası olan cinsellik, doğum öncesi dönemde başlayarak tüm yaşamı kapsayan temel/fizyolojik bir insan gereksinimidir. Cinsellik, sadece cinsel organlarla sınırlı değildir, aynı zamanda tüm bedeni ve aklı içerir. Bireylerin değerlerinden, inanışlarından, duygularından, kişiliklerinden, sevdikleri ve sevmedikleri şeylerden, tutumlarından, davranışlarından, fiziksel görünüşleri ve içinde yaşadıkları toplumlardan etkilenir. Dolayısıyla, her bireyin cinselliğe verdiği öznel anlam,

cinselliği algılamasına, onu ifade etme biçimine ve tutumlarına bağlı farklılıklar gösterir (1,2).

Cinsel sağlık; "cinsel yaşamın bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal açıdan bir bütün olarak ele alınması yoluyla, kişilik, iletişim ve sevginin olumlu yönde zenginleştirilip güçlendirilmesi" şeklinde tanımlanır (2,3). Ayrıca daha geniş olarak; "cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak, üremeyle ilgili sorunlardan uzak olmak, doğurganlığı planlamak, cinselliğin fizyolojisine uygun olarak olumlu deneyimler yaşamaktır" şeklinde de tanımlanmaktadır (4-6).

Cinsel tutum ve davranışlar, cinsel sağlığın en önemli belirleyicileri olarak kabul edilmektedir. Çünkü; cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, aile planlaması, cinsel istismar ve ergen gebeliği gibi birçok toplumsal sorun, bireyin cinselliği ile bağlantılı olup, onun; cinsel tutum, inanç ve değerlerinden doğrudan etkilenmektedir (7). Dolayısıyla bireylerin cinsel tutumları ve bu tutumlarda etkili olan faktörler tanımlanabilirse, en temelde cinsellik ile ilgili verimli araştırmalara kaynak oluşturulacağı gibi cinsel sağlığı yükseltmek için planlanacak girişimlere de yön vermesini sağlayacaktır (8-10).

Sağlık personelinin; bireyin, ailenin ve toplumun cinsel sağlığını geliştirmede anahtar role sahip olduğu, bu grubun cinsel tutumlarının gelecekte verebilecekleri eğitimleri de etkileyebileceği bilinmektedir. Bu nedenle sağlık personeli olarak çalışan/çalışacak bireylerin; yapılacak araştırmalarla mevcut durumlarının saptanması ve yeterli bilgi, tutum, beceri kazananmalarını sağlamak için cinsel eğitim yoluyla güçlendirilmeleri tavsiye edilmektedir (11). Bu konuda yapılmış araştırmalar; geleceğin sağlık çalışanlarının, cinsel tutumlarının istenen düzeyde olmadığını, evlilik dışı cinsel ilişki, istemli düşük ve kontraseptif kullanımı gibi konularda toplumsal değer yargılarını ön planda tuttuklarını, çalışan sağlık personelinin bile cinselliğe yönelik olumsuz inanç ve tutumlarının profesyonel bir hizmet sunumunun önünde engel teşkil ettiğine işaret etmektedir (6, 12, 13).

Türkiye’de tıp, hemşirelik ve ebeklik gibi öğrenci gruplarında cinsel tutum ve davranışlar ile ilgili yapılan çalışmaların; genel cinsel tutumlara, cinsel yolla bulaşan hastalıklara ve doğum kontrolüyle ilgili tutumlara yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak bu çalışmalarda cinsel tutumların tüm yönleri ile değerlendirilmemesi, standart bir ölçme aracının kullanılmamış olması verilerin karşılaştırılmasını güçleştirmekte ve çalışmaların güvenilirliklerini düşürmektedir (14). Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ) bireylerin cinsel tutumlarını boyutlandırarak belirleyen bir ölçektir. Bu çalışmada da HCTÖ kullanılarak hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumlarını belirlemek ve bu tutumlara etki eden faktörleri ortaya koymak amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu çalışma kesitsel ve tanımlayıcı özellikte bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma evrenini Haziran-Ağustos 2014 tarihleri arasında Türkiye’nin farklı üniversitelerinden Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Yaz Okuluna kayıt olan öğrenciler oluşturmaktadır (n=128). Araştırmanın örneklemi ise evren içerisinden çalışmaya katılmaya

gönüllü 89 hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri “Anket Formu” ve “Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Anket Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu form sosyo-demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, yaşanılan yer, aylık gelir, aile tipi, baba ve anne eğitim düzeyi ve sigara, alkol, uyuşturucu madde kullanımı) ve cinselliğe yönelik görüşleri içeren 24 sorudan oluşmaktadır.

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ): HCTÖ cinsel tutumları belirlemek amacıyla Hendrick ve ark. (2006) tarafından geliştirilmiştir. Türkiye’de geçerlik ve güvenilirlik çalışması Karaçam ve ark. (2012) tarafından yapılan ölçek, 23 madde ve dört boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; onaylayıcılık (1-10. madde), doğum kontrolü (11-13. madde), paylaşım (14-18. Madde) ve araç olarak değerlendirme (19-23. Madde). Her bir madde 1-5 puan arasında derecelendirilir. Ölçeğin doğum kontrolü ve paylaşım alt boyutunda puanlamalar terstir. Ölçeğin toplamından elde edilecek puan ise değerlendirmede kullanışlı değildir. Onaylayıcılık için cronbach alfa katsayısı 0,86, doğum kontrolü için 0,84, paylaşım için 0,66, araç olarak değerlendirme için ise 0,69 olarak bildirilmiştir. Onaylayıcılık gelişigüzel cinsellik, doğum kontrolü sorumlu ve hoşgörülü cinsellik, paylaşım idealist cinsellik, araç olarak değerlendirme ise biyolojik ve faydacı cinsellik olarak nitelendirilmektedir. Ölçeğin onaylayıcılık ve araç olarak değerlendirme alt boyutlarından alınan yüksek puanlar bireyin ideal, sağlıklı ve dengeli cinsel tutum içerisinde olduğunu, ters kodlanan doğum kontrolü ve paylaşım alt boyutlarından alınan yüksek puanlar ise bireyin kendini merkeze alan cinsel yaşam içerisinde olduğunu ve idealden uzak cinsel tutuma sahip olduğunu göstermektedir (9,10,15).

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Veriler, Haziran-Ağustos 2014 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından öğrencilerin ders sonrası zamanlarına denk gelecek şekilde toplandı. Veriler toplanmadan önce öğrencilere çalışmanın amacı ve gereken bilgilendirme yapıldı. Bilgilendirme bölümünde öğrencilere, çalışmaya katılımda gönüllüğün esas olup içtenlikle verilen cevapların araştırmaya katkı sağlayacağı, verecekleri yanıtların gizli tutulacağı ve yalnızca bilimsel veri olarak değerlendirileceği, soruların rahatsızlık vermesi durumunda anketi doldurmaktan istedikleri zaman vazgeçebilecekleri, kimlik bilgilerinin gizli kalması açısından verilen formlar üzerine isim yazılmaması gerektiği konularında açıklama yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics 20.0 istatistiksel paket programı kullanıldı. Tanımlayıcı

istatistiksel yöntemlerin yanı sıra Student t Testi, Mann Whitney U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Kruskal Wallis Test, Spearman Korelasyon Analizi, Reliability Analizi ve Adımsal (Stepwise) Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yöntemleri kullanıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma için Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna başvurularak TÜTF-BAEK 2014/142 protokol nolu onay alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 89 öğrencinin yaş ortalaması $22,2 \pm 1,6$ olup %52,8'i kadındır. Öğrencilerin tamamı bekâr olup çoğunluğu (%55,1) ilde yaşamakta ve %76,4'ü çekirdek aile yapısına sahiptir. Baba eğitimi lise ve üzeri olanlar %49,4 iken annelerin %17,9'u lise ve üzeri eğitime sahiptir. Öğrencilerin %47,2'si sigara, %25,8'i alkol, %3,4'ü ise uyuşturucu madde kullanmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Dağılımı.

	n (%)
Cinsiyet	
Kadın	47 (%52,8)
Erkek	42 (%47,2)
Medeni durum, bekar	89 (%100)
Yaşanılan yer	
İl	49 (%55,1)
İlçe	26 (%29,2)
Köy	14 (%15,7)
Aile tipi	
Çekirdek	68 (%76,4)
Geniş	20 (%22,5)
Parçalanmış	1 (%1,1)
Baba eğitimi	
İlköğretim ve altı	45 (%50,6)
Lise ve üstü	44 (%49,4)
Anne eğitimi	
İlköğretim ve altı	73 (%82,1)
Lise ve üstü	16 (%17,9)
Sigara kullanımı	
Evet	42 (%47,2)
Hayır	47 (%52,8)
Alkol kullanımı	
Evet	23 (%25,8)
Hayır	66 (%74,2)
Uyuşturucu madde kullanımı	
Evet	3 (%3,4)
Hayır	86 (%96,6)

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel eğitim ve bilgi alma durumları incelendiğinde %49,4'unun cinsel eğitim ve bilgi aldığı, cinsel eğitim ve bilgi alınan yerin en çok okul (%34,8) ve yazılı-görsel basın (%34,8) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %22,5'i üniversite eğitimi sırasında cinsel eğitim aldığını, %73,0'u ise üniversitede cinsel eğitim veren bir birimin gerekli olduğunu belirtmiştir.

Çalışmada öğrencilerin %21,3'ü tam bir cinsel ilişki yaşadığını, %11,2'si düzenli cinsel partnerinin bulunduğunu belirtmiştir. Düzenli cinsel partneri (tek eşli) olan öğrencilerin %94,7'sinin cinsel birliktelikte korunma yöntemi kullandıkları, korunma yöntemi olarak ise kondomu tercih ettikleri belirlenmiştir. Hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarını sordüğümüzda kadın-erkek cinsel birlikteliğini onaylayanların çoğunlukta (%91,0) olduğu, öğrencilerin %67,4'ünün evlilik öncesi cinsel birlikteliğe karşı olduğu görülmüştür. (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin cinsellik ile ilgili özelliklerine göre dağılımı

	n (%)
Cinsel eğitim alma durumu	
Evet	44 (%49,4)
Hayır	45 (%39,6)
Cinsel eğitim ve bilgi alınan yer	
Sağlık personeli	9 (%10,1)
Okul	31 (%34,8)
Aile	5 (%5,6)
Yazılı-görsel basın (İnternet-medya)	31 (%34,8)
Diğer	13 (%14,6)
Üniversitede cinsel eğitim birimi varlığı	
Evet	20 (%22,5)
Hayır	69 (%77,5)
Üniversitede cinsel eğitim birimi olması hakkında düşünce	
Gerekli değil	8 (%9,0)
Gerekli	65 (%73,0)
Emin değilim	16 (%18,0)
Cinsel ilişki yaşama durumu, evet	19 (%21,3)
Cinsel partner varlığı (Tek eşli)	
Evet	10 (%11,2)
Hayır	79 (%88,8)
Cinsel birliktelikte korunma yöntemi kullanımı	
Evet (kondom)	18 (%94,7)
Hayır	1 (%5,3)
Hangi cinsel birliktelik normal	
Kadın-Erkek	81 (%91,0)
Diğer	8 (%9,0)
Evlilik öncesi cinsel ilişkiye bakış	
Karşı	60 (%67,4)
Erkekler için normal	8 (%9,0)
Her iki cinsiyet için de normal	17 (%19,1)
Fikir belirtmeyen	4 (%4,5)

HCTÖ'nin alt boyutlarından öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları ve alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa değerlerine baktığımızda öğrencilerin onaylayıcılık alt boyut puanı ortalamasının $3,8 \pm 0,9$ olduğu, doğum kontrolü alt boyut puanı ortalamasının $3,9 \pm 1,0$ olduğu, paylaşım alt boyut puanı ortalamasının $3,0 \pm 1,0$ olduğu ve araç olarak değerlendirme alt boyut puanı ortalamasının $3,1 \pm 1,0$ olduğu bulunmuştur. Ölçeğin güvenirliğini gösteren Cronbach alfa katsayıları alt boyutlarda 0,86 ile 0,92 arasında değişmekte olup bu sonuçlar ölçeğin oldukça yüksek güvenilirlikte olduğunu göstermektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin HCTÖ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve Cronbach alfa katsayılarının dağılımı (n=89)

Alt Boyutlar	Madde sayısı	Ortalama $\pm$ Std.Sapma	Cronbach alfa
Onaylayıcılık	1-10	$3,8 \pm 0,9$	0,92
Doğum kontrolü	11-13	$3,9 \pm 1,0$	0,90
Paylaşım	14-18	$3,0 \pm 1,0$	0,86
Araç	19-23	$3,1 \pm 1,0$	0,86

Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile HCTÖ alt boyutları karşılaştırıldığında; cinsiyetler arasında onaylayıcılık, paylaşım ve araç olarak değerlendirme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,001$). Erkek öğrencilerin onaylayıcılık ve araç olarak değerlendirme puanlarının kızlardan anlamlı olarak düşük (gelişigüzel cinsel yaşamı onayladıkları ve faydacı bir cinsel tutum sergiledikleri) bulunmuştur ($p < 0,001$). Paylaşım puanı erkek öğrencilerde anlamlı olarak yüksek (idealden uzak cinsel tutum içerisinde oldukları) bulunmuştur ($p = 0,001$). Yaşanılan yerler ile (il, ilçe, köy) HCTÖ'nin alt boyut

puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Sigara içenlerin onaylayıcılık puanları anlamlı olarak düşük (gelişigüzel cinsel yaşamı daha fazla onayladıkları) ($p < 0,001$), paylaşım puanları ise anlamlı olarak yüksek (idealden uzak cinsel tutum içerisinde oldukları) ($p = 0,010$) bulunmuştur. Alkol kullananların onaylayıcılık puanları kullanmayanlara göre anlamlı olarak yüksek (gelişigüzel cinsel yaşamı daha fazla onayladıkları) bulunmuştur ($p = 0,005$) (Tablo 4).

Öğrencilerin cinsellikle ilgili özellikleri ile HCTÖ alt boyutları karşılaştırıldığında; cinsel eğitim alma durumu ile HCTÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Cinsel partner olma durumu ile HCTÖ alt boyutları karşılaştırıldığında cinsel partneri olanların HCTÖ onaylayıcılık ($p = 0,003$) ve araç olarak değerlendirme puanları ($p = 0,043$) anlamlı olarak düşük (gelişigüzel cinsel yaşamı onayladıkları ve faydacı bir cinsel tutum sergiledikleri) bulunmuştur. Cinsel partneri olanların HCTÖ paylaşım puanı ise anlamlı olarak yüksek (idealden uzak cinsel tutum içerisinde oldukları) bulunmuştur ($p = 0,005$). Öğrencilerin evlilik öncesi cinsel ilişkiye bakış ile HCTÖ onaylayıcılık, paylaşım ve araç olarak değerlendirme alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,001$). Buna göre evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylayanların (Erkekler için onaylayan ve her iki cinsiyet için onaylayan) HCTÖ onaylayıcılık ($p < 0,001$) ve araç olarak değerlendirme puanları ($p = 0,001$) evlilik öncesi cinsel ilişkiye karşı olanlardan anlamlı olarak düşük (gelişigüzel cinsel yaşamı onayladıkları ve faydacı bir cinsel tutum sergiledikleri) bulunmuştur. Ayrıca, evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylayanların HCTÖ paylaşım puanı anlamlı olarak yüksek (idealden uzak cinsel tutum içerisinde oldukları) bulunmuştur ($p < 0,001$).

Tablo 4. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile HCTÖ alt boyutlarının karşılaştırılması

Tanımlayıcı özellikler		Onaylayıcılık Ortalama $\pm$ SD	Doğum kontrolü Ortalama $\pm$ SD	Paylaşım Ortalama $\pm$ SD	Araç olarak değerlendirme Ortalama $\pm$ SD
Cinsiyet	Kadın	$4,2 \pm 0,6$	$3,9 \pm 1,1$	$2,6 \pm 1,0$	$3,5 \pm 1,0$
	Erkek	$3,3 \pm 1,0$	$3,9 \pm 0,8$	$3,4 \pm 0,8$	$2,6 \pm 0,8$
	<i>p</i>	$< 0,001$	$0,597$	$0,001$	$< 0,001$
Yaşanılan yer	İl	$3,6 \pm 1,0$	$4,0 \pm 0,9$	$3,1 \pm 1,0$	$3,1 \pm 1,0$
	İlçe	$3,9 \pm 0,9$	$4,1 \pm 0,9$	$3,0 \pm 1,1$	$2,9 \pm 1,1$
	Köy	$4,1 \pm 0,6$	$3,5 \pm 1,3$	$2,5 \pm 0,8$	$3,4 \pm 1,0$
	<i>p</i>	$0,208$	$0,354$	$0,091$	$0,394$
Sigara	Hayır	$4,1 \pm 0,8$	$4,0 \pm 1,0$	$2,7 \pm 1,0$	$3,2 \pm 1,1$
	Evet	$3,4 \pm 0,9$	$3,9 \pm 0,9$	$3,3 \pm 0,8$	$2,9 \pm 0,9$
	<i>p</i>	$< 0,001$	$0,441$	$0,010$	$0,155$
Alkol	Hayır	$3,9 \pm 0,8$	$3,9 \pm 1,0$	$2,8 \pm 1,0$	$3,1 \pm 1,1$
	Evet	$3,3 \pm 1,0$	$4,1 \pm 1,0$	$3,4 \pm 0,8$	$2,9 \pm 0,9$
	<i>p</i>	$0,005$	$0,380$	$0,065$	$0,441$

Tablo 5. Öğrencilerin cinsellikle ilgili özellikleriyle HCTÖ alt boyutlarının karşılaştırılması

		Onaylayıcılık Ortalama±SD	Doğum kontrolü Ortalama±SD	Paylaşım Ortalama±SD	Araç olarak değerlendirme Ortalama±SD
Cinsel eğitim alma durumu	Hayır	3,9±0,9	3,8±1,0	2,9±1,0	3,1±1,1
	Evet	3,6±0,9	4,0±0,9	3,1±1,0	3,0±1,0
	p	0.055	0.270	0.467	0.502
Cinsel partner varlığı	Hayır	3,9±0,8	3,9±1,0	2,9±0,9	3,2±1,0
	Evet	2,8±1,0	4,1±0,5	3,9±0,8	2,4±0,8
	p	0.003	0.779	0.005	0.043
Evlilik öncesi cinsel ilişkiye bakış	Erkekler için onaylıyorum	2,9±1,0 †	4,0±0,6	3,4±0,9	2,4±0,9†
	Her iki cinsiyet için onaylıyorum	2,8±0,9 †	4,3±0,9	3,8±0,8 †	2,4±0,7 †
	Karşıyım	4,2±0,6	3,8±1,1	2,7±0,9	3,4±1,0
	p	<0.001	0.265	<0.001	0.001
Hangi cinsel birliktelik normal	Kadın-Erkek	3,8±0,9	3,8±1,0	2,9±0,9	3,1±1,1
	Kadın-Erkek+Diğer	3,3±1,4	4,8±0,3	4,0±1,0	2,8±0,7
	p	0.311	0.001	0.008	0.599

† p<0,05 Evlilik öncesi cinselliğe "karşıyım" diyen grupla karşılaştırıldığında.

Kadın-erkek cinsel birlikteliği dışındaki diğer cinsel birliktelikleri (kadın-kadın, erkek-erkek) onaylayanların doğum kontrolü (p=0.001) ve paylaşım (p=0.008) puanı anlamlı olarak yüksek (sorumlu ve hoşgörülü olmayan cinsel yaşamı tercih etme eğiliminde ve idealden uzak cinsel tutuma sahip) olduğu bulunmuştur (Tablo 5).

Araştırmada HCTÖ'nin alt boyutlarından öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları ile yaş, aylık gelir, baba eğitimi ve anne eğitimi arasındaki ilişkiye bakıldığında; sadece onaylayıcılık alt boyutu ile yaş arasında negatif yönde (r=-0,419; p<0.001) ve paylaşım alt boyutu ile yaş arasında pozitif yönde (r=0,334; p<0.001) anlamlı korelasyon bulunmuştur (Tablo 6).

HCTÖ alt boyutları üzerine çeşitli faktörlerin etkisine stepwise çoklu regresyon analizi ile bakıldığında; HCTÖ'nin onaylayıcılık alt boyutunu cinsiyetin ve alkol kullanımının etkilediği, erkek öğrencilerin ve alkol

kullanıcıların daha gelişigüzel cinsel yaşama yönelik tutum içinde oldukları bulunmuştur. Doğum kontrolü alt boyutunu yalnızca hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarının etkilediği, kadın-erkek arasındaki cinsel birlikteliği normal karşılayanların diğer birliktelikleri de normal karşılayanlara göre daha fazla sorumlu ve hoşgörülü cinsel yaşamı tercih etme eğiliminde oldukları bulunmuştur. Paylaşım alt boyutunu yaş, cinsiyet ve hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarının etkilediği ve buna göre yaş artışının, cinsiyetin kız olmasının ve kadın-erkek arasındaki cinsel birlikteliği normal karşılama durumunun paylaşımı etkileyerek ideal cinsel tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir. Araç olarak değerlendirme alt boyutunu ise sadece cinsiyetin etkilediği, erkek öğrencilerin kızlara göre daha biyolojik ve faydacı bir cinsel tutuma yöneldikleri bulunmuştur (Tablo 7).

Tablo 6. Öğrencilerin HCTÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar ile Yaş, Aylık Gelir, Baba Eğitimi ve Anne Eğitimi Arasındaki İlişki.

	Onaylayıcılık	Doğum kontrolü	Paylaşım	Araç olarak değerlendirme
Yaş	-0,419 ***	0,140	0,334 **	-0,207
Aylık gelir	0,029	0,042	-0,106	-0,021
Baba eğitimi	-0,062	0,085	0,017	-0,006
Anne eğitimi	-0,178	-0,062	0,094	-0,043

*** p<0.001 ; ** p<0.01

Tablo 7. HCTÖ Alt Boyutları Üzerine Çeşitli Faktörlerin Etkisinin Stepwise Çoklu Regresyon Analizi İle İncelenmesi.

	Onaylayıcılık		Doğum kontrolü		Paylaşım		Araç olarak değerlendirme	
	Beta	p	Beta	p	Beta	p	Beta	p
Yaş	-	-	-	-	0,121	0,053	-	-
Cinsiyet	-1,066	<0.001	-	-	0,692	0,001	0,947	<0.001
Alkol	-0,868	<0.001	-	-	-	-	-	-
Hangi cinsel birliktelik normal	-	-	0,982	0,008	1,073	0,003	-	-
Adjusted R²	0,378		0,069		0,262		0,187	

TARTIŞMA

Hemşireler başta olmak üzere tüm sağlık profesyonellerinin mevcut olumlu cinsel tutumları, gelecekte verebilecekleri cinsel sağlık eğitimi ve danışmanlık hizmetlerini olumlu yönde etkileyeceğinden, hemşire adaylarının cinsel tutumlarının ve bu tutumlarda etkili olan faktörlerin bilinmesi önemlidir.

Çalışmamızda öğrencilerin en sık kullandıkları cinsel bilgi kaynağının okul ve yazılı-görsel basın (internet-medya) olduğu görülmüştür. Bu durum daha önce yapılmış çalışmaların bulguları ile paralellik göstermektedir. Üniversitede okuyan öğrencilerin yaklaşık yarısı cinsel konularda bilgiyi okul, medya, arkadaş, internet, kitap gibi aile dışı kaynaklardan elde etmektedir (16-18).

Çalışmada öğrencilerin %73,0'ü üniversitede cinsel eğitim veren birimin olması gerektiğini düşünmektedir. Literatür incelendiğinde; öğrencilerin üreme sağlığı hakkında bilgi eksikliğinin olduğu dikkat çekmektedir (19). Yapılan çalışmalarda okulda eğitim verilmesini talep etme oranının bizim çalışmamızdan daha yüksek (%81,9-84,2) oranlarda olduğu belirlenmiştir (16,20). Sonuç olarak; öğrencilerin büyük bölümü cinsel ve üreme sağlığına ilişkin derslerin üniversite eğitimi sırasında verilmesini istemektedir. Ancak verilecek eğitimin cinsel tutum ve davranışları ne kadar değiştireceği konusunda daha ileri araştırmalara ihtiyaç vardır.

Çalışmamızda öğrencilerin %21,3'ünün cinsel ilişki yaşadığı, %11,2'sinin düzenli cinsel partnerinin bulunduğu belirlenmiştir. Ebelik bölümü öğrencilerinde üzerinde yürütülen bir çalışmada öğrencilerin %5,6'sının karşı cinsle sınırlı/tam bir cinsel deneyim yaşadığı, eğitim fakültesi öğrencilerinde ise kız öğrencilerin %4,7'lik kısmının, erkek öğrencilerin ise %25,3'lük kısmının cinsel deneyimi olduğu bildirilmektedir (21,22). 949 üniversite öğrencisi ile yapılan bir başka çalışmada, cinsel deneyimi olanların oranı %33,8 olarak bildirilmiş olup bu öğrencilerin %17,1'inin cinsel yönden aktiftir (23). Sağlıkla ilgili olmayan bölümlerde okuyan son sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada kızların %20,8 oranında, erkeklerin %70,9 oranında cinsel birliktelik deneyimi yaşadıkları belirlenmiştir (24). Yapılan çalışmaların

sonuçları değerlendirildiğinde evlilik öncesi cinsel deneyim yaşama oranı yaş, cinsiyet, yaşanan bölge gibi faktörlerle ilişkili olarak örneklemelere göre farklılık göstermektedir. Ancak son yıllarda evlilik öncesi cinsel deneyimin yaygınlaştığı göz önüne alınarak yaklaşık dört öğrenciden birinin cinsel deneyim yaşadığı söylenebilir.

Gençlerde cinsel tutum ve davranış incelendiğinde yaşa ve kültüre özgü olarak bazı değişiklikler gözlenmekte olup geleneksel tutucu etki büyük ölçüde devam etmektedir (11,24). Çalışmamızda öğrencilere hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarını sorduğumuzda 81 (%91,0) öğrenci kadın-erkek cinsel birlikteliğini onaylamaktadır. 60 (%67,4) öğrenci ise evlilik öncesi cinsel ilişkiye karşı çıkmaktadır. 97'si kızlardan oluşan sağlık yüksekokulu öğrencilerinde yapılan bir çalışmada benzer şekilde öğrencilerin %66,9'unun "evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmek yanlıştır" düşüncesinde olduğu belirlenmiştir (12). Genel olarak üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalarda ise evlilik öncesi cinsel birlikteliği normal karşılamayan öğrencilerin oranı %41,9 ile %58,7 arasında değişmektedir (19,20). Sonuç olarak ülkemizde üniversite eğitimi gören öğrencilerin yarıdan fazlası evlilik öncesi cinsel birlikteliği normal karşılamamaktadır. Buradan öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumla ortak kültürel değerleri taşıdıkları ve evlilik öncesi cinselliğin ülkemizde halen tabu olarak görüldüğü sonucu çıkarılabilir. Ancak hemşire olarak çalışacak bireylerin cinsellikle ilgili konularda toplumsal değer yargılarından etkilenmesi mesleki bağımsızlığı ve etik yaklaşımı olumsuz etkileyebilir, bu etkiyi azaltmak için müfredat programlarının gözden geçirilmesi tavsiye edilmektedir (12).

Kömürcü ve ark.'nın Türkiye'de yapılan cinsellik ile ilgili 26 çalışmada kullanılan veri toplama araçlarını inceledikleri çalışmalarında, en fazla araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formlarının (%65,4) kullanıldığı, ölçek kullanım oranının ise %34,6 olduğu ve makalelerde en çok "cinsel eğitim, cinsellikle ilgili bilgi ve tutumlar" konularının araştırıldığı görülmektedir (14). Bu çalışmada Türkçe uyarlaması 2012 yılında yapılmış olan HCTÖ kullanıldı. Bu yönü ile çalışmamızın verilerinin mevcut cinsel tutumu araştıran çalışmalardan daha güvenilir olduğu söylenebilir.

HCTÖ alt boyutları üzerine çeşitli faktörlerin etkisi incelendiğinde; onaylayıcılık alt boyutunu cinsiyetin ve alkol kullanımının etkilediği, erkek öğrencilerin kızlara göre daha gelişigüzel cinsel yaşamı onayladıkları, alkol kullananların kullanmayanlara göre gelişigüzel cinsel yaşamı daha fazla onayladıkları belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkeklere göre, alkol kullanmayan öğrencilerin kullananlara göre, daha fazla toplum tarafından kabul edilebilir ideal cinsel tutum sergileme eğiliminde oldukları sonucuna varılmıştır. Bu bulgular daha önce yapılmış araştırmalarla paraleldir. Sigara, alkol ve uyuşturucu kullanımı ile riskli cinsel davranışlar arasındaki ilişki çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur (25-27). Yapılan bir çalışmada alkol tüketen erkeklerin, yeni tanıştıkları bir partnerle cinsel ilişki sırasında düzensiz kondom kullandıkları bildirilmektedir (28). 940 üniversite öğrencisi ile yapılan bir çalışmada ilk cinsel birliktelik sırasında alkol kullanan erkeklerde (%10) oral ve anal seks gibi farklı cinsel birlikteliklerin daha sık yaşandığı bildirilmiştir (25). Etiyopya'da öğrenciler üzerinde yapılan bir başka çalışmada alkol tüketen erkek öğrencilerin tüketmeyenlere göre 2,8 kat daha fazla seks sırasında riskli davranışlar sergiledikleri belirlenmiştir (29). Sonuç olarak erkek olma, sigara ve alkol kullanma gelişigüzel bir yaşam ve riskli cinsel davranışlarla ilişkilidir.

Doğum kontrolü alt boyutunu hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarının etkilediği, cinsel partneri olan ve evlilik öncesi ilişkiyi onaylayan öğrencilerin, olmayanlara göre sorumlu ve hoşgörülü olmayan cinsel yaşamı tercih etme eğiliminde ve idealden uzak cinsel tutuma sahip oldukları görülmüştür. Cinsel partneri olmayanların ve evlilik öncesi cinsel birlikteliği onaylamayanların daha fazla toplum tarafından kabul edilebilir sorumlu ve hoşgörülü, idealist bir cinsel tutum sergileme eğiliminde oldukları saptanmıştır. Ayrıca kadın-erkek arasındaki cinsel birlikteliği normal karşılayanların diğer birliktelikleri de (kadın-kadın, erkek-erkek) normal karşılayanlara göre daha fazla sorumlu, cinsel eşini merkeze alan ve daha hoşgörülü bir cinsel yaşamı tercih etme eğiliminde oldukları belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada cinsel birliktelik sırasında doğum kontrol yöntemi kullanan kadın ve erkeğin, kullanmayanlara göre partnerlerine karşı cinsel saygısının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (30). Siyah ve Latinler arasında erkek sterilizasyonunu (vazektomi) neden daha az seçtikleri konusunda heteroseksüel çiftler üzerinde yapılan bir çalışmada, bireylerin erkek sterilizasyonunu kalıcı olarak erkekliğin kaybı olarak gördükleri için tercih etmedikleri belirlenmiştir (31). Brezilya'da bulunan erkeklerin gebeliği önleyici yöntem kullanımına katılımı ile ilgili bir çalışmada, erkeklerin evlilik dışı ilişkilerinde cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için kondom kullanımını tercih ettikleri belirlenmiştir (32). Hindistan'da yapılan bir çalışmada ise erkeklerin yaklaşık %59'u

aile planlaması yöntemlerinin farkında fakat sadece %13'ü herhangi bir yöntem (çoğunlukla kadın sterilizasyonu) kullandığını belirtmiştir (33). Bir diğer çalışmada erkeklerin bilgi eksikliği ve bakım kalitesi ile hizmet eksikliği nedeniyle üreme sağlığı konularında sorumluluk almaktan kaçındığı belirlenmiştir (34). Doğum kontrol yöntemleri kadın ve erkek cinsel birlikteliğinde istenmeyen gebelikleri önlemek ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak gibi amaçlarla kullanılır. Ülkeler arası kültürel farklılıklar doğum kontrolüne bakış açısını etkilemektedir.

Paylaşım alt boyutunu yaş, cinsiyet ve hangi cinsel birlikteliğe normal baktıklarının etkilediği ve buna göre yaş artışının, cinsiyetin kız olmasının ve kadın-erkek arasındaki cinsel birlikteliği normal karşılama durumunun paylaşımı yani bireyin ideal cinsel tutum sergilemeye yönelik tutum içerisinde olması durumunu etkilediği belirlenmiştir (35). HCTÖ'nin kullanıldığı bir çalışma da gençler ve inanç sahibi olmayan bireylerin, yaşlılar ve inanç sahibi bireylerden cinsel tutum açısından daha az hoşgörülü olduğu belirlenmiştir (36). Genç yaşlarda deneyimsizlik ve toplumsal baskı nedeniyle cinsellikte paylaşımın yetersiz olması, yaş artışı ile beraber cinsel deneyimin arttığı ve cinsel partnerin isteklerinin daha hoşgörülü karşılandığı, kızların erkeklere göre cinsellikte daha fazla sevgi, ilgi ve yakınlığa ihtiyaç duydukları, kadın-erkek cinsel birlikteliğinin cinsellikte paylaşımında esas olduğu ve bütün bu sonuçların kabul edilebilir ideal cinsel tutumun sergilenmesini sağlayabileceğini söyleyebiliriz.

Araç olarak değerlendirme alt boyutunu ise sadece cinsiyetin etkilediği, erkek öğrencilerin kızlara göre daha biyolojik ve faydacı bir cinsel tutuma yöneldikleri bulunmuştur. Bizim çalışmamızın aksine yapılan bir çalışmada cinsiyet ile paylaşım boyutu arasında önemli bir farklılık olmadığı saptanmıştır, ancak onaylayıcılık ve araç olarak değerlendirme boyutları bizim çalışmamıza paralel olarak erkeklerde daha yüksek olarak bulunmuştur (15). Kadın ve erkek arasındaki cinsel sorunlar ve öneriler üzerine yapılan bir araştırmada, birçok kadının kendisine duygusal sevgi gösterilmesinden tatmin olduğu fakat erkeklerin cinsel birliktelik istedikleri belirlenmiştir (37). Cinsel ilişki sonrası sevgi davranışları ile (örneğin; sarılma, okşama, paylaşılan samimiyet) cinsel ilişkiden memnuniyet arasındaki bağı araştıran bir çalışmada kadınlar için sevgi davranışlarının erkeklerden daha önemli olduğu ve cinsel ilişkiden memnuniyeti artırdığı belirlenmiştir (38). Erkeklerin cinselliği bir tür bedensel işlev ve zevk aracı olarak gördükleri, bundan dolayı sevgisiz cinsel birlikteliklerin kadınlardan daha fazla yaşanacağı; kadınların ise genellikle içerisinde sevgi olmayan cinsel birliktelik taraftarı olmadıkları ve bu nedenle kadınlarda sevgisiz cinsel birlikteliklerin erkeklere göre daha az yaşanacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamız hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencileri üzerinde yürütülmüş ve gönüllü 89 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çalışma sonuçlarının değerlendirilmesinde bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda sonuç olarak hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumlarını yaş, cinsiyet, sigara ve alkol kullanımı, cinsel eğitim alma durumu, cinsel partner varlığı ve hangi cinsel birlikteliğin normal olduğuna yönelik bakış açısı gibi faktörlerin etkilediği saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda,

Cinsel tutum ve ilişkili faktörler konusunda daha büyük örnekleme sahip ve daha fazla sayıda araştırma yapılarak öğrencilerin cinsel tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin daha ayrıntılı belirlenmesi,

Öğrenci gruplarına yönelik uygun cinsel eğitim programlarının hazırlanması, bu eğitimlerde sigara, alkol vb. madde kullanan, özellikle de erkek öğrencilerin öncelikli grup olarak görülmesi,

Öğrencilerin cinsel eğitim programları sırasında aldıkları bilgilerin cinsel tutumlarını ne oranda etkilediği üzerine araştırmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Gölbaşı Z, Turgut N. Cinselliğin değerlendirilmesinde PLISSIT modelinin kullanımı. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013;2(4): 524-534.
2. Bozdemir N, Özcan S. Cinsellik ve cinsel sağlığa genel bakış. TJFMPC. 2011; 5:37-46.
3. Ayaz S. Hemşirelik Esasları. Edt.: Atabek Aştı T, Karadağ A. In: Cinsellik. İstanbul: Akademi Basın Yayıncılık; 2012. P. 1083-1096.
4. World Health Organization, WHO. Developing sexual health programmes. WHO/RHR/HRP/10.22, 2010.
5. Çok F. Ergenler, medya ve cinsellik. V. Ulusal Cinsellik ve Cinsel Tedaviler Kongresi, İstanbul, 2004.
6. Özcebe H, Ünal T, Türkyılmaz S. Türkiye: Gençlerde cinsel sağlık ve üreme sağlığı araştırması. Nüfus Bilim Derneği Yayını, Ankara, 2007.
7. Doğan S, Küçüköğücü S. Geçmişten günümüze cinsellik araştırmaları. Nöropsikiyatri Arşivi. 2009; 46: 102-109.
8. Gürsoy E. Cinsel sağlık eğitiminin önemi. Aile ve Toplum. 2010; Ekim-Kasım:29-36.
9. Fincancıoğlu N. Eğitimcilerin ve sağlık çalışanlarının etkinliği nasıl artırılabilir? Nöropsikiyatri Arşivi. 2001; 38(1): 59-62.
10. Hendrick C, Hendrick SS, Reich DA. The brief sexual attitudes scale. J Sex Res. 2006; 43: 76-86.
11. Özcan S, Aras Ş, Şermin S, Orçin E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2004; 18(1): 27-39.
12. Tokuç B, Berberoğlu U, Saraçoğlu G, Çelikkalp Ü. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki, istemli düşükler ve kontraseptif kullanımı konusundaki görüşleri. Türkiye Halk Sağlığı Dergisi. 2011; 9(3):166-173.

13. Gölbaşı Z, Evcili F. Hasta Cinselliğinin değerlendirilmesi ve hemşirelik: Engeller ve öneriler. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013;16:(3):182 -189.
14. Kömürcü N, Demirci N, Yıldız H, Gün Ç. Türkiye'deki hemşirelik dergilerinden cinselliğe bakış: Bir literatür incelemesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 2014;11 (1): 9-17.
15. Karaçam Ö, Totan T, Korkmaz YB, Koyuncu M. Hendrick cinsel tutum ölçeği kısa formunun türkçe'ye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2012; 13:138-144.
16. Ayyıldız TK, Sener DK, Akar E, Günay G, Yaka T, Kılıç D, Reyhanogulları K. Üniversite öğrencilerinin cinsellik ve üreme sağlığı ile ilgili bilgi ve yaklaşımları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2012; 7:(20):1-16.
17. Zhang D, Pan H, Cui B, Law F, Farrar J, Ba-Thein W. Sexual behaviors and awareness of sexually transmitted infections among Chinese university students. The Journal of Infection in Developing Countries. 2013; 15;7(12):966-74.
18. Karabulutlu Ö, Kılıç M. Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2011; 14(2):39-45.
19. Zhou H, Wang XY, Ye F, Gu HH, Zeng XP, Wang Y. Contraceptive knowledge, attitudes and behavior about sexuality among college students in Beijing, China. Chin Med J. 2012;125(6):1153-1157.
20. Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş, Algier L, Öksüz E. Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. Tıp Araştırmaları Dergisi. 2009; 7: (2):105 -113.
21. Evcili F, Cesur B, Altun A, Güçtaş Z, Sümer H. Evlilik öncesi cinsel deneyim: Ebelik bölümü öğrencilerinin görüş ve tutumları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013;2 (4) 486: 498.
22. Kaya F, Serin Ö, Genç A. Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yaşamlarına ilişkin yaklaşımlarının belirlenmesi. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni. 2007; 6(6): 441-448.
23. Gölbaşı Z, Kelleci M. Sexual experience and risky sexual behaviours of turkish university students. Arch Gynecol Obstet. 2011; 283:531-537.
24. Ünsal ŞA, Taşçı ED, Şen S, Bolsoy N, Sevil Ü. Üniversite öğrencilerinin cinsellik ve aile planlaması yöntemleri konusundaki bilgi, görüş ve uygulamaları. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2012; 28 (1):13-25.
25. Ghandour LA, Mouhanna F, Yasmine R, El Kak F. Factors associated with alcohol and/or drug use at sexual debut among sexually active university students: cross-sectional findings from Lebanon. BMC Public Health. 2014;1;14:671. doi: 10.1186/1471-2458-14-671.
26. Connor J, Psutka R, Cousins K, Gray A, Kyri K. Risky Drinking, Risky Sex: A national study of New Zealand university students. Alcohol Clin Exp Res. 2013;37(11):1971-1978.
27. Berg CJ, Lowe K, Stratton E, Goodwin SB, Grimsley L, Rodd J, et al. Sociodemographic, psychosocial, and health behavior risk factors associated with sexual risk behaviors among southeastern US college students. Open J Prev Med. 2014; 4(6): 387-395.
28. Choudhry V, Agardh A, Stafström M, Östergren P. Patterns of alcohol consumption and risky sexual behavior: a cross-sectional study among Ugandan university students. BMC Public Health. 2014; 14:128.
29. Fentahun N, Mamo A. Risky sexual behaviors and associated factors among male and female students in Jimma Zone preparatory schools, South West Ethiopia: comparative study. Ethiop J Health Sci. 2014; 24(1):59-68.

30. Maas MK, Lefkowitz ES. Sexual esteem in emerging adulthood: Associations with sexual behavior, contraception use, and romantic relationships. *J Sex Res.* 2014;11:1-12.
31. Shih G, Dubé K, Sheinbein M, Borrero S, Dehlendorf C. He's a Real Man: A qualitative study of the social context of couples' vasectomy decisions among a racially diverse population. *Am J Mens Health.* 2013; 7(3): 206-213.
32. Marchi NM, de Alvarenga AT, Osis MJ, Bahamondes L. Contraceptive methods with male participation: a perspective of Brazilian couples. *Int Nurs Rev.* 2008; 55(1):103-109.
33. Saha KB, Singh N, Chatterjee Saha U, Roy J. Male involvement in reproductive health among scheduled tribe: experience from Khairwars of central India. *Rural Remote Health.* 2007; 7: 605.
34. Puri CP, Balaiah D, Iyer KS. Increased male responsibility and participation: a key to improving the reproductive health. *Icmr Bull.* 1999; 29(6): 59-70.
35. Wight D, Parkes A, Strange V, Allen E, Bonell C, Henderson M. The quality of young people's heterosexual relationships: A longitudinal analysis of characteristics shaping subjective experience. *Perspect Sex Reprod Health.* 2008; 40(4): 226-237.
36. Le Gall A, Mullet E, Rivière Shafighi S. Age, religious beliefs, and sexual attitudes. *The J Sex Res.* 2002; 39(3):207-16.
37. Araki C. Sexuality of aging couples from women's point of view. *Hinyokika Kiyo.* 2005; 51(9):591-4.
38. Muise A, Giang E, Impett EA. Post sex affectionate exchanges promote sexual and relationship satisfaction. *Arch Sex Behav.* 2014; 43(7):1391-402.

© **GATA.** This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non-Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>) which permits unrestricted, noncommercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

Source of Support: Nil, Conflict of Interest: None declared